



Ιούνιος 2024

Το παρόν Θεματικό Δελτίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο και δεν είναι εξαντλητικό

Απόρρητο επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και εντολέα

«[Ε]νώ το άρθρο 8 [της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:] προστατεύει το απόρρητο πάσης φύσεως «αλληλογραφίας» μεταξύ των προσώπων, παρέχει ενισχυμένη προστασία στις επικοινωνίες μεταξύ των δικηγόρων και των εντολέων τους. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι στους δικηγόρους ανατίθεται ένας θεμελιώδης ρόλος σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή, η υπεράσπιση των διαδίκων. Ωστόσο, οι δικηγόροι δεν μπορούν να εκτελέσουν αυτό το ουσιαστικό καθήκον εάν δεν είναι σε θέση να εγγυηθούν σε εκείνους που υπερασπίζονται ότι το περιεχόμενο των πληροφοριών που ανταλλάσσουν μεταξύ τους θα παραμείνει εμπιστευτικό. Είναι η μεταξύ τους σχέση εμπιστοσύνης, απαραίτητη για την επίτευξη αυτής της αποστολής, που τίθεται υπό διακύβευση. Έμμεσα αλλά αναγκαστικά εξαρτώμενο από αυτό είναι το δικαίωμα κάθε προσώπου σε δίκαιη δίκη, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος της μη αυτοενοχοποίησης των κατηγορουμένων.

Αυτή η συμπληρωματική προστασία που παρέχει το άρθρο 8 στο απόρρητο της επικοινωνίας δικηγόρου και εντολέα, και οι λόγοι που τη στηρίζουν, οδηγούν το [Ευρωπαϊκό] Δικαστήριο [Δικαιωμάτων του Ανθρώπου] να διαπιστώσει ότι, από αυτή την άποψη, το επαγγελματικό απόρρητο των δικηγόρων, ενώ πρωτίστως επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις στους δικηγόρους, προστατεύεται ειδικά από το εν λόγω άρθρο.» (Michaud κατά Γαλλίας, [απόφαση](#) της 6ης Δεκεμβρίου 2012, άρθρα 118-119).

Υποκλοπή επικοινωνιών και τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και μυστική παρακολούθηση

Μυστική παρακολούθηση

Klass και Άλλοι κατά Γερμανίας

6 Σεπτεμβρίου 1978

Στην παρούσα υπόθεση, οι προσφεύγοντες, πέντε Γερμανοί δικηγόροι, κατήγγειλαν ειδικότερα την ύπαρξη νομοθεσίας στη Γερμανία η οποία εξουσιοδοτεί τις αρχές να παρακολουθούν την αλληλογραφία και τις τηλεφωνικές επικοινωνίες τους χωρίς καμία υποχρέωση περί εκ των υστέρων ενημέρωσής τους για τα μέτρα που ελήφθησαν εναντίον τους.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε **καμία παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι ο Γερμανός νομοθέτης δικαίως εκτίμησε ότι η παρέμβαση που επέφερε η επίμαχη νομοθεσία στην άσκηση του δικαιώματος που κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 παρ. 1 ήταν αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία για λόγους εθνικής ασφάλειας και για την προάσπιση της τάξης και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων (άρθρο 8 παρ. 2). Το Δικαστήριο παρατήρησε ειδικότερα ότι οι εξουσίες μυστικής παρακολούθησης των πολιτών, που χαρακτηρίζουν το αστυνομικό κράτος, είναι ανεκτές σύμφωνα με τη Σύμβαση μόνο στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητες για τη διαφύλαξη των δημοκρατικών θεσμών. Επισημαίνοντας ωστόσο, ότι οι δημοκρατικές κοινωνίες σήμερα απειλούνται από εξαιρετικά εξελιγμένες μορφές κατασκοπείας και τρομοκρατίας, με αποτέλεσμα το κράτος να είναι σε θέση, προκειμένου να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τέτοιες απειλές, να αναλάβει τη μυστική παρακολούθηση ανατρεπτικών στοιχείων που δρουν εντός της δικαιοδοσίας του, το Δικαστήριο εκτίμησε ότι η ύπαρξη ορισμένων νομοθετικών διατάξεων σχετικά με την εκχώρηση εξουσιών μυστικής παρακολούθησης των ταχυδρομικών αποστολών, της αλληλογραφίας και των τηλεπικοινωνιών ήταν, υπό εξαιρετικές συνθήκες, απαραίτητη σε μια δημοκρατική κοινωνία για λόγους εθνικής ασφάλειας και για την προάσπιση της τάξης και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων.

1. Το άρθρο 8 (δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) της [Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου](#) ορίζει τα εξής: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

2. Δεν επιτρέπεται παρέμβαση δημόσιας αρχής στην άσκηση αυτού του δικαιώματος, εκτός εάν η εν λόγω παρέμβαση προβλέπεται από τον νόμο και αποτελεί μέτρο το οποίο, σε μια δημοκρατική κοινωνία, είναι αναγκαίο για την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια ασφάλεια, την οικονομική ευημερία της χώρας, την προάσπιση της τάξης και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, την προστασία της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων.»

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

Δείτε επίσης: [Tretter και Άλλοι κατά Αυστρίας](#), απόφαση περί απαραδέκτου (Επιτροπή) της 29ης Σεπτεμβρίου 2020.

Εκκρεμείς προσφυγές

[Σύνδεσμος confraternelle de la presse judiciaire κατά Γαλλίας και 11 Άλλες προσφυγές \(Αριθ. 49526/15, 49615/15, 49616/15, 49617/15, 49618/15, 49619/15, 49620/15, 49621/15, 55058/15, 55061/15, 59602/15 και 59621/15\)](#)

Προσφυγές που κοινοποιήθηκαν στη γαλλική κυβέρνηση στις 26 Απριλίου 2017

Οι εν λόγω προσφυγές, οι οποίες υποβλήθηκαν από δικηγόρους και δημοσιογράφους, καθώς και από νομικά πρόσωπα που σχετίζονται με αυτά τα επαγγέλματα, αφορούν τον γαλλικό νόμο περί υπηρεσιών πληροφοριών της 24ης Ιουλίου 2015.

Το Δικαστήριο προέβη σε γνωστοποίηση των προσφυγών στη γαλλική κυβέρνηση και έθεσε ερωτήματα στους διαδίκους σύμφωνα με τα άρθρα 8 (δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και αλληλογραφίας), 10 (ελευθερία έκφρασης) και 13 (δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής) της Σύμβασης.

Παρακολούθηση των τηλεφωνικών γραμμών μιας δικηγορικής εταιρείας

[Kopp κατά Ελβετίας](#)

25 Μαρτίου 1998

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε την παρακολούθηση των τηλεφωνικών γραμμών της δικηγορικής εταιρείας του προσφεύγοντος, κατόπιν εντολής του Ομοσπονδιακού Εισαγγελέα στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας στην οποία ο προσφεύγων συμμετείχε ως διάδικος.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι το ελβετικό δίκαιο δεν καθόριζε με επαρκή σαφήνεια το πεδίο εφαρμογής και τον τρόπο άσκησης της διακριτικής ευχέρειας των αρχών επί του θέματος. Συνεπώς, κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου ο προσφεύγων, ενεργώντας υπό την ιδιότητα του συνηγόρου, δεν είχε τύχει του ελάχιστου βαθμού προστασίας που απαιτείται από το κράτος δικαίου σε μια δημοκρατική κοινωνία. Το Δικαστήριο σημείωσε ειδικότερα ότι, μολονότι η νομολογία του ελβετικού Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου είχε καθιερώσει την αρχή, η οποία άλλωστε είναι γενικώς παραδεκτή, ότι το απόρρητο καλύπτει αποκλειστικά τη σχέση μεταξύ δικηγόρου και εντολέων του, ο νόμος δεν προέβλεπε με σαφήνεια πώς, υπό ποιες προϋποθέσεις και από ποιον έπρεπε να γίνεται η διάκριση μεταξύ θεμάτων που συνδέονται ειδικώς με το έργο του δικηγόρου κατ' εντολήν διαδίκου στο πλαίσιο νομικής διαδικασίας και εκείνων που αφορούν δραστηριότητα πέραν εκείνης του συνηγόρου. Πρωτίστως, στην πράξη, έκπληξη προκαλεί το γεγονός ότι το συγκεκριμένο καθήκον ανατέθηκε σε υπάλληλο της νομικής υπηρεσίας του Ταχυδρομείου, ο οποίος ήταν μέλος της εκτελεστικής εξουσίας, χωρίς εποπτεία από ανεξάρτητο δικαστή, ιδίως σε έναν τόσο ευαίσθητο τομέα όπως είναι οι εμπιστευτικές σχέσεις μεταξύ δικηγόρου και εντολέων του, οι οποίες άπτονται άμεσα των δικαιωμάτων της υπεράσπισης.

Δείτε επίσης: [Dudchenko κατά Ρωσίας](#), απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2017, σχετικά, ειδικότερα, με την υποκλοπή των τηλεφωνικών επικοινωνιών ενός υπόπτου με τον συνήγορό του.

[Pruteanu κατά Ρουμανίας](#)

3 Φεβρουαρίου 2015

Η υπόθεση αφορούσε την υποκλοπή των τηλεφωνικών συνομιλιών ενός δικηγόρου και την έλλειψη δυνατότητας αμφισβήτησης της νομιμότητας του μέτρου και υποβολής αιτήματος καταστροφής των καταγραφών. Η καταγγελία του προσφεύγοντος αφορούσε παρέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και αλληλογραφίας.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η καταγγελλόμενη παρέμβαση ήταν δυσανάλογη προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό - ήτοι την εξακρίβωση της αλήθειας σε σχέση με την ποινική διαδικασία και, ως εκ τούτου, την προάσπιση της τάξης - και ότι, κατά συνέπεια, ο προσφεύγων δεν είχε στη διάθεσή του αποτελεσματικά μέσα, όπως απαιτείται από το κράτος δικαίου, ικανά να περιορίσουν την καταγγελλόμενη παρέμβαση στον βαθμό που ήταν απαραίτητο σε μια δημοκρατική κοινωνία. Το Δικαστήριο υπενθύμισε ειδικότερα, ότι η παρακολούθηση των συνομιλιών, μεταξύ του δικηγόρου και του εντολέα του, παραβιάζει αναμφισβήτητα το επαγγελματικό απόρρητο, το οποίο αποτελεί τη βάση της μεταξύ τους σχέσης εμπιστοσύνης.

Versini-Campinchi και Crasnianski κατά Γαλλίας

16 Ιουνίου 2016

Προσφεύγοντες ήταν ένας δικηγόρος και η ασκούμενη συνεργάτιδά του. Κατά τον χρόνο των επίδικων γεγονότων, στη διάρκεια της κρίσης που συνδέθηκε με τη σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών (ΣΕΒ, "νόσος των τρελών αγελάδων"), οι προσφεύγοντες εκπροσωπούσαν τα συμφέροντα του διευθύνοντος συμβούλου εταιρείας, η οποία εφέρετο ως ύποπτη παραβίασης του εμπάργκο στις εισαγωγές βοείου κρέατος από το Ηνωμένο Βασίλειο. Η υπόθεση αφορούσε τη χρήση, ως αποδεικτικού στοιχείου, στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας σε βάρος της δεύτερης προσφεύγουσας, απομαγνητοφώνησης τηλεφωνικής συνομιλίας που είχε πραγματοποιήσει με τον εντολέα της, η οποία κατέδειξε ότι η προσφεύγουσα είχε γνωστοποιήσει πληροφορίες που τυγχάνουν προστασίας από το απόρρητο, ως νομικού περιεχομένου επικοινωνία, μεταξύ δικηγόρου και εντολέα.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε **καμία παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης ως προς τη δεύτερη προσφεύγουσα, διαπιστώνοντας ότι η επίμαχη παρέμβαση δεν υπερέβη το αναγκαίο μέτρο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό - ήτοι την προάσπιση της τάξης - και μπορούσε να θεωρηθεί αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία. Ειδικότερα, έλαβε υπόψη ότι, δεδομένου ότι η απομαγνητοφώνηση της συνομιλίας μεταξύ της προσφεύγουσας και του εντολέα της στηριζόταν στο γεγονός ότι το περιεχόμενο θα μπορούσε να οδηγήσει στο τεκμήριο ότι η ίδια η προσφεύγουσα είχε τελέσει αξιόποινη πράξη, και ότι τα εθνικά δικαστήρια είχαν βεβαιωθεί ότι η απομαγνητοφώνηση δεν προσέβαλε τα δικαιώματα υπεράσπισης του εντολέα της, το γεγονός ότι η πρώτη ενεργούσε υπό την ιδιότητα της συνηγόρου του δεύτερου, δεν αρκούσε, αφ' εαυτού, για να στοιχειοθετηθεί παραβίαση του άρθρου 8 της Σύμβασης σε σχέση με την ίδια την προσφεύγουσα.

Εξαγωγή και χρήση προσωπικών δεδομένων από κινητό τηλέφωνο

Saber κατά Νορβηγίας

17 Δεκεμβρίου 2020

Το «έξυπνο» τηλέφωνο του προσφεύγοντος κατασχέθηκε από την αστυνομία στο πλαίσιο ποινικής έρευνας σε βάρος δύο προσώπων περί συνωμοσίας για τη δολοφονία του. Οι αστυνομικές αρχές δημιούργησαν ακριβές αντίγραφο («κατοπτρική απεικόνιση») της συσκευής, με σκοπό να προβούν σε έλεγχο του περιεχομένου της. Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι το τηλέφωνό του περιείχε αλληλογραφία με δύο συνηγόρους υπεράσπισή του σε άλλη υπόθεση, στην οποία είχε εμπλακεί ως ύποπτος (διαδικασία η οποία έληξε με την απαλλαγή των κατηγοριών σε βάρος του). Υποστήριξε ότι η διαδικασία έρευνας και κατάσχεσης δεδομένων της συσκευής του, η οποία καθιστούσε δυνατή την πρόσβαση στην αλληλογραφία του με τους δικηγόρους του, παραβίασε τα δικαιώματά του.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης στην υπόθεση του προσφεύγοντος. Δεν υπήρχε βάση επί της οποίας θα μπορούσε να αποφανθεί αν πράγματι είχε θιγεί το επαγγελματικό απόρρητο του νομικού επαγγέλματος επί της εν λόγω υπόθεσης. Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, εντούτοις, η έλλειψη προβλεψιμότητας εν προκειμένω, λόγω της ασάφειας του νομοθετικού πλαισίου και της έλλειψης διαδικαστικών εγγυήσεων που να σχετίζονται ειδικώς με την προστασία του απορρήτου του δικηγορικού επαγγέλματος, υπολειπόταν ήδη των απαιτήσεων που απορρέουν από το κριτήριο ότι η παρέμβαση πρέπει να είναι «σύμφωνη με τον νόμο».

Bersheda και Rybolovlev κατά Μονακό

6 Ιουνίου 2024²

Η υπόθεση αυτή αφορούσε τη διεξαγωγή δικαστικής έρευνας που διηύθυνε Γάλλος δικαστής αποσπασμένος στα δικαστήρια του πριγκιπάτου του Μονακό. Η πρώτη προσφεύγουσα, δικηγόρος, τακτικός εντολέας της οποίας ήταν ο δεύτερος προσφεύγων, κατηγορήθηκε ότι ηχογράφησε κρυφά συνομιλία διάρκειας λίγο μικρότερης των δέκα λεπτών με τρίτο πρόσωπο (T.R.) κατά τη διάρκεια ιδιωτικού γεύματος τον Φεβρουάριο του 2015. Στο πλαίσιο της υπεράσπισής της, η πρώτη προσφεύγουσα παρέδωσε το κινητό της τηλέφωνο στις αστυνομικές αρχές, ώστε να διευκολυνθεί η εξέταση της αξιόποινης καταγραφής και σε ένδειξη καλής πίστης. Οι προσφεύγοντες κατήγγειλαν τη μαζική, αδιάκριτη και δυσανάλογη συλλογή όλων των “ορατών” – αλλά και διαγραμμένων και, ως εκ τούτου, “αόρατων” – δεδομένων. Υποστήριξαν ότι οι αδικαιολόγητες αυτές έρευνες είχαν διεξαχθεί χωρίς να διασφαλισθεί το επαγγελματικό απόρρητο, στο οποίο η πρώτη προσφεύγουσα, υπό τη δικηγορική της ιδιότητα, δικαιούτο προστασίας.

Αναφορικά με την προσφυγή του δεύτερου προσφεύγοντος, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα μηνύματα και οι συνομιλίες που αντλήθηκαν στο πλαίσιο της εντολής του πραγματογνώμονα που είχε διορισθεί από το δικαστήριο, δεν αφορούσαν τα προσωπικά δεδομένα και την αλληλογραφία του, ούτε τις επικοινωνίες του με την T.B., είτε σε ιδιωτικό πλαίσιο είτε στο πλαίσιο της σχέσης δικηγόρου-εντολέα. Κατά συνέπεια, διαπίστωσε ότι δεν μπορούσε να ισχυριστεί ότι είναι θύμα κατά την έννοια του άρθρου 34 (ατομικές προσφυγές) της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, η προσφυγή του κηρύχθηκε **απαράδεκτη**. Όσον αφορά την προσφυγή της πρώτης προσφεύγουσας, το Δικαστήριο την έκρινε παραδεκτή και διαπίστωσε ότι υπήρξε, όσον αφορά την εν λόγω προσφεύγουσα, **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης. Το Δικαστήριο εκτίμησε ειδικότερα, ότι οι έρευνες που διενήργησε ο δικαστής σχετικά με το κινητό τηλέφωνο προσώπου με δικηγορική ιδιότητα και η μαζική, αδιάκριτη ανάκτηση προσωπικών δεδομένων – συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είχαν προηγουμένως διαγραφεί από την προσφεύγουσα – υπερέβαιναν τις αρμοδιότητες του εν λόγω ανακριτή, οι οποίες περιορίζονταν σε κατηγορίες για παραβίαση της ιδιωτικής ζωής, και δεν συνοδεύονταν από εγγυήσεις που να διασφαλίζουν τον δέοντα σεβασμό της ιδιότητας και του επαγγελματικού απορρήτου της προσφεύγουσας ως δικηγόρου.

Υποκλοπή σημειωμάτων που ανταλλάχθηκαν μεταξύ δικηγόρου και εντολέα

Laurent κατά Γαλλίας

24 Μαΐου 2018

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε την υποκλοπή από αστυνομικό εγγράφων τα οποία ο προσφεύγων, δικηγόρος, είχε παραδώσει στους εντολείς του, οι οποίοι βρισκόνταν υπό αστυνομική συνοδεία, στον χώρο υποδοχής δικαστικού μεγάρου. Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι η υποκλοπή από τον αστυνομικό των εγγράφων που είχε παραδώσει στους εντολείς του συνιστούσε παραβίαση του δικαιώματός του στον σεβασμό της αλληλογραφίας του.

². Η απόφαση αυτή θα καταστεί οριστική υπό τις περιστάσεις που ορίζονται στο άρθρο 44 παρ. 2 (Οριστικές αποφάσεις) της [Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου](#).

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η υποκλοπή και το άνοιγμα της αλληλογραφίας του προσφεύγοντος με τους εντολείς του, υπό την ιδιότητά του ως δικηγόρου, δεν ανταποκρίνονταν σε επιτακτική κοινωνική ανάγκη και, ως εκ τούτου, δεν ήταν αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία κατά την έννοια του άρθρου 8 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ειδικότερα, ότι ένα διπλωμένο φύλλο χαρτιού, επί του οποίου δικηγόρος είχε καταγράψει μήνυμα προτού το παραδώσει στους εντολείς του, συνιστούσε προστατευόμενη αλληλογραφία κατά την έννοια του άρθρου 8 της Σύμβασης. Τόνισε επίσης, ότι το περιεχόμενο των εγγράφων που υπεκλάπησαν από τον αστυνομικό δεν ασκούσε συναφώς επιρροή, δεδομένου ότι, ανεξαρτήτως του σκοπού τους, η αλληλογραφία μεταξύ δικηγόρων και των εντολέων τους αφορά ζητήματα ιδιωτικού και εμπιστευτικού χαρακτήρα. Στην παρούσα υπόθεση, ο προσφεύγων, υπό την ιδιότητά του δικηγόρου, είχε συντάξει και παραδώσει τα επίμαχα έγγραφα στους εντολείς του ενώπιον του ανώτερου συνοδού αστυνομικού, χωρίς να επιχειρήσει να αποκρύψει τις ενέργειές του. Ελλείπει οποιασδήποτε υπόνοιας παράνομης πράξης, η υποκλοπή των εγγράφων δεν θα μπορούσε να δικαιολογηθεί.

Διεξαγωγή ερευνών και κατασχέσεων σε δικηγορικά γραφεία ή κατοικίες

Niemietz κατά Γερμανίας

16 Δεκεμβρίου 1992

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε την έρευνα που διεξήχθη σε δικηγορικό γραφείο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας για προσβλητική συμπεριφορά σε βάρος τρίτου. Ο προσφεύγων κατήγγειλε ειδικότερα ότι είχε υποστεί παραβίαση του δικαιώματος σεβασμού της κατοικίας και της αλληλογραφίας του.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης διαπιστώνοντας ότι η καταγγελλόμενη παρέμβαση δεν ήταν ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό – ήτοι την πρόληψη ποινικών παραβάσεων και την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων – και δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί απαραίτητη σε μια δημοκρατική κοινωνία. Το Δικαστήριο σημείωσε ειδικότερα ότι, μολονότι ήταν αληθές ότι το αδίκημα σε σχέση με το οποίο πραγματοποιήθηκε η έρευνα, το οποίο αφορούσε όχι μόνο προσβολή αλλά και προσπάθεια άσκησης πίεσης σε δικαστή, δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κάτι περισσότερο από ήσσονος σημασίας, εντούτοις το σχετικό ένταλμα είχε διατυπωθεί κατά τρόπο γενικό. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που στην πραγματικότητα εξετάστηκαν, το Δικαστήριο εκτίμησε ότι η έρευνα είχε θίξει το επαγγελματικό απόρρητο σε βαθμό που έμοιαζε δυσανάλογος υπό τις περιστάσεις. Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, όταν εμπλέκεται δικηγόρος, η καταπάτηση του επαγγελματικού απορρήτου ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης και, ως εκ τούτου, στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται από το άρθρο 6 (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη) της Σύμβασης.

Tamosius κατά Ηνωμένου Βασιλείου

19 Σεπτεμβρίου 2002 (απόφαση επί του παραδεκτού)

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε τη διεξαγωγή έρευνας σε δικηγορικό γραφείο και την απομάκρυνση στοιχείων στο πλαίσιο έρευνας για φορολογική απάτη αναφορικά με ορισμένους εντολείς του. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ειδικότερα ότι η έκδοση και η εκτέλεση των σχετικών ενταλμάτων παραβιάζει το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και αλληλογραφίας. Υποστήριξε μεταξύ άλλων, ότι ο νομοθετικός ορισμός του νομικού απορρήτου ήταν πολύ περιοριστικός.

Το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή **απαράδεκτη** σύμφωνα με το άρθρο 8 της Σύμβασης,

ως προδήλως αβάσιμη, διαπιστώνοντας ότι η έρευνα που διεξήχθη στην προκειμένη περίπτωση δεν υπερέβη το αναγκαίο μέτρο σε σχέση με τους επιδιωκόμενους θεμιτούς σκοπούς, δηλαδή την προάσπιση της τάξης και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, καθώς και την οικονομική ευημερία της χώρας, και ότι η διαδικασία συνοδευόταν από επαρκείς εγγυήσεις. Σημείωσε ειδικότερα ότι η έρευνα διεξήχθη βάσει εντάλματος που εκδόθηκε από δικαστή και υπό την εποπτεία συνηγόρου, επιβαρυσμένου με το καθήκον προσδιορισμού των εγγράφων που καλύπτονταν από το νομικό επαγγελματικό απόρρητο και ως εκ τούτου υποχρεωτικά εξαιρούνταν από τη διαδικασία απομάκρυνσης. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τον ορισμό του νομικού επαγγελματικού απορρήτου στο εθνικό δίκαιο, το Δικαστήριο εκτίμησε ότι η απαγόρευση της απομάκρυνσης εγγράφων που καλύπτονται από το επαγγελματικό νομικό απόρρητο παρείχε συγκεκριμένη εγγύηση κατά της παρέμβασης σε αυτό και υπέρ της απονομής της δικαιοσύνης, ενόψει του γεγονότος ότι η απομάκρυνση των εν λόγω εγγράφων αποτελούσε αντικείμενο νομικής αμφισβήτησης και, ενδεχομένως, επιδίκασης αποζημίωσης.

Petri Sallinen και Άλλοι κατά Φινλανδίας

27 Σεπτεμβρίου 2005

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε την έρευνα στα γραφεία του πρώτου προσφεύγοντος, δικηγόρου, και την κατάσχεση ορισμένων στοιχείων. Η αστυνομία διατήρησε αντίγραφο ενός εκ των σκληρών δίσκων του, το οποίο περιείχε, μεταξύ άλλων, προσωπικές πληροφορίες για τρεις εκ των εντολέων του κατά τον κρίσιμο χρόνο, οι οποίοι ήταν επίσης προσφεύγοντες ενώπιον του Δικαστηρίου.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η καταγγελλόμενη παρέμβαση δεν ήταν «σύμφωνη με το νόμο». Υπό το πρίσμα αυτό, εκτίμησε ειδικότερα ότι το φινλανδικό δίκαιο δεν παρείχε επαρκείς νομικές εγγυήσεις, καθώς δεν ήταν σαφές υπό ποιες προϋποθέσεις στοιχεία που καλύπτονταν από το επαγγελματικό απόρρητο μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο έρευνας και κατάσχεσης.

Δείτε επίσης: **Heino κατά Φινλανδίας**, απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2011.

Smirnov κατά Ρωσίας

7 Ιουνίου 2007

Ο προσφεύγων, δικηγόρος, ισχυρίστηκε ειδικότερα ότι διεξήχθη έρευνα στο διαμέρισμά του και ότι κατασχέθηκαν πολυάριθμα έγγραφα καθώς και η κεντρική μονάδα του ηλεκτρονικού του υπολογιστή, με σκοπό την πρόσβαση στα ηλεκτρονικά αρχεία των εντολέων του, για τους οποίους υπήρχαν υπόνοιες συμμετοχής σε οργανωμένο έγκλημα, και την απόκτηση αποδεικτικών στοιχείων σε βάρος τους.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η έρευνα έθιγε το επαγγελματικό απόρρητο σε βαθμό που υπερέβη το αναγκαίο μέτρο σε σχέση με οποιονδήποτε επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό. Λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι σε βάρος του ίδιου του προσφεύγοντος δεν υπήρχε καμία υπόνοια τέλεσης ποινικού αδικήματος, το Δικαστήριο εκτίμησε ότι η έρευνα πραγματοποιήθηκε χωρίς επαρκείς και συναφείς λόγους ή εγγυήσεις κατά της παρέμβασης στο επαγγελματικό απόρρητο, ενώ οι υπερβολικά ευρείς ορισμοί της διατάξεως παρείχαν πλήρη ελευθερία στις αστυνομικές αρχές, να καθορίσουν τα προς κατάσχεση στοιχεία.

Δείτε επίσης: **Aleksanyan κατά Ρωσίας**, απόφαση της 22ης Δεκεμβρίου 2008, **Kolesnichenko κατά Ρωσίας**, απόφαση της 9ης Απριλίου 2009, **Yuditskaya και Άλλοι κατά Ρωσίας**, απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2015.

Wieser και Bicos Beteiligungen GmbH κατά Αυστρίας

16 Οκτωβρίου 2007

Οι προσφεύγοντες, μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και ο ιδιοκτήτης και γενικός διευθυντής της, ο οποίος ήταν επίσης δικηγόρος, κατήγγειλαν τη διεξαγωγή έρευνας στα γραφεία της επιχείρησής τους και την κατάσχεση των ηλεκτρονικών δεδομένων τους στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας σχετικά με παράνομη διακίνηση φαρμάκων. Προσέφυγαν ανεπιτυχώς στα εθνικά δικαστήρια, υποστηρίζοντας ότι η διαδικασία έρευνας και κατάσχεσης των ηλεκτρονικών δεδομένων παραβίαζε τις υποχρεώσεις επαγγελματικού απορρήτου του πρώτου προσφεύγοντος.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η μη συμμόρφωση των αστυνομικών αρχών με ορισμένες διαδικαστικές εγγυήσεις για την αποτροπή της αυθαιρεσίας και την προστασία του επαγγελματικού απορρήτου των

δικηγόρων, κατέστησε την έρευνα και κατάσχεση των ηλεκτρονικών δεδομένων του πρώτου προσφεύγοντος δυσανάλογη προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό, ήτοι την πρόληψη ποινικών παραβάσεων. Ειδικότερα, ο εκπρόσωπος του δικηγορικού συλλόγου που παρίστατο κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν μπόρεσε να εποπτεύσει δεόντως το επίμαχο μέρος της έρευνας, η σχετική έκθεση συντάχθηκε με καθυστέρηση, και ούτε ο πρώτος προσφεύγων ούτε ο εκπρόσωπος του δικηγορικού συλλόγου ενημερώθηκαν για τα αποτελέσματα της έρευνας. Το Δικαστήριο παρατήρησε επίσης ότι, μολονότι ο πρώτος προσφεύγων δεν ήταν συνήγορος του δευτέρου προσφεύγοντος, εντούτοις ενεργούσε ως συνήγορος πολυάριθμων εταιρειών των οποίων ο δεύτερος προσφεύγων ήταν μέτοχος. Περαιτέρω, τα κατασχεθέντα ηλεκτρονικά δεδομένα περιείχαν, σε γενικές γραμμές, τις ίδιες πληροφορίες με τα έντυπα έγγραφα, ορισμένα εκ των οποίων ο δικαστής είχε επιστρέψει στον πρώτο προσφεύγοντα ως υποκείμενα σε επαγγελματικό απόρρητο. Ως εκ τούτου, μπορούσε ευλόγως να συναχθεί ότι και τα κατασχεθέντα ηλεκτρονικά δεδομένα περιείχαν επίσης τις εν λόγω πληροφορίες.

Iliya Stefanov κατά Βουλγαρίας

22 Μαΐου 2008

Στο πλαίσιο ποινικής έρευνας σχετικά με καταγγελίες περί εκβιασμού, οι αστυνομικές αρχές διεξήγαγαν έρευνα στο γραφείο του προσφεύγοντος, δικηγόρου, παρουσία δύο εκ των γειτόνων του. Κατασχέθηκαν ο ηλεκτρονικός υπολογιστής του προσφεύγοντος καθώς και το σύνολο των δισκετών του. Η ποινική έρευνα ανεστάλη σε δεύτερο χρόνο και εκδόθηκε διάταξη για την επιστροφή των κατασχεθέντων αντικειμένων στον προσφεύγοντα. Ο προσφεύγων κατήγγειλε ειδικότερα την έλλειψη νομιμότητας της εν λόγω έρευνας και κατάσχεσης.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η διεξαγωγή έρευνας συνιστούσε παραβίαση του επαγγελματικού απορρήτου του προσφεύγοντος σε βαθμό που ήταν δυσανάλογος με τις περιστάσεις. Το Δικαστήριο πείστηκε ότι το ένταλμα έρευνας βασιζόταν σε εύλογες υπόνοιες, καθόσον είχε εκδοθεί κατόπιν λήψεως καταθέσεων από έναν σημαντικό αριθμό μαρτύρων. Επισήμανε ωστόσο, την υπέρμετρη ευρύτητα του εντάλματος η οποία έδινε στις αστυνομικές αρχές τη δυνατότητα να κατάσχουν, επί δύο ολόκληρους μήνες, το σύνολο των δεδομένων του ηλεκτρονικού υπολογιστή του προσφεύγοντος καθώς και των δισκετών αυτού, με στοιχεία υπαγόμενα στο επαγγελματικό απόρρητο των δικηγόρων. Περαιτέρω, ήταν εξαιρετικά απίθανο οι γείτονες, οι οποίοι δεν διέθεταν νομική κατάρτιση, να μπορούσαν να παράσχουν οποιαδήποτε αποτελεσματική προστασία έναντι υπερβολικής παρέμβασης των αστυνομικών αρχών στο επαγγελματικό απόρρητο του προσφεύγοντος. Δεδομένου ότι δεν προβλεπόταν, κατά το βουλγαρικό δίκαιο, διαδικασία προκειμένου ο προσφεύγων να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της έρευνας και της κατασχέσεως ή να επιτύχει αποκατάσταση της ζημίας, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 13** (δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής) της Σύμβασης.

Δείτε επίσης: **Golovan κατά Ουκρανίας**, απόφαση της 5ης Ιουλίου 2012.

André και Άλλος ένας κατά Γαλλίας

24 Ιουλίου 2008

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε έρευνα που διεξήχθη στα γραφεία των προσφευγόντων, δικηγόροι και οι δύο, από τις φορολογικές αρχές με σκοπό την ανεύρεση ενοχοποιητικών στοιχείων σε βάρος εταιρείας εντολέα τους, σε βάρος της οποίας υπήρχαν υπόνοιες για φοροδιαφυγή. Κατασχέθηκαν ορισμένα έγγραφα, συμπεριλαμβανομένων χειρόγραφων σημειώσεων και εγγράφου με σχόλιο γραμμένο ιδιοχειρώς από τον πρώτο προσφεύγοντα. Ο πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου επισήμανε ότι επρόκειτο για προσωπικά έγγραφα του δικηγόρου και κατά συνέπεια προστατεύονταν από τον κανόνα της απόλυτης επαγγελματικής εμπιστευτικότητας και δεν μπορούσαν να κατασχεθούν. Οι προσφεύγοντες κατήγγειλαν ειδικότερα ότι υπήρξε παραβίαση της επαγγελματικής εμπιστευτικότητας και έλλειψη αποτελεσματικού ένδικου μέσου, με το οποίο θα μπορούσαν να αμφισβητήσουν τη νομιμότητα των ερευνών και των κατασχέσεων που διενεργήθηκαν στα γραφεία τους.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η έρευνα και οι κατασχέσεις υπερέβαιναν το αναγκαίο μέτρο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήτοι την προάσπιση της τάξης και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων. Υπενθύμισε ειδικότερα ότι οι έρευνες και οι κατασχέσεις σε δικηγορικό γραφείο αναμφισβήτητα θίγουν το επαγγελματικό απόρρητο, το οποίο βρίσκεται στον

πυρήνα της σχέσης εμπιστοσύνης που υπάρχει μεταξύ δικηγόρου και εντολέα του και συνιστά το επακόλουθο του δικαιώματος του εντολέα του δικηγόρου να μην αυτοενοχοποιηθεί. Εφόσον ωστόσο, το εθνικό δίκαιο δύναται να προβλέπει τη δυνατότητα διεξαγωγής τέτοιων ερευνών σε δικηγορικά γραφεία, επιβάλλεται να πληρούνται η προϋπόθεση της σύνδεσης αυτών με ειδικές εγγυήσεις. Στην εν λόγω υπόθεση, υπήρξε ειδική διαδικαστική εγγύηση, καθόσον η έρευνα πραγματοποιήθηκε παρουσία του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου, μέλη του οποίου ήταν οι προσφεύγοντες. Η παρουσία του καθώς και οι παρατηρήσεις του αναφορικά με τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των κατασχεθέντων εγγράφων μνημονεύθηκαν στη μεταγενέστερη έκθεση. Ωστόσο, όχι μόνο ο δικαστής που διέταξε την έρευνα απουσίαζε, αλλά και η παρουσία του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου, καθώς και οι αντιρρήσεις που αυτός διατύπωσε, δεν απέτρεψαν τις αστυνομικές αρχές που διεξήγαγαν την έρευνα από το να εξετάσουν όλα τα έγγραφα στο γραφείο και να τα κατασχέσουν. Ως προς την κατάσχεση χειρόγραφων σημειώσεων του πρώτου προσφεύγοντος, τα επίμαχα έγγραφα συνιστούσαν προσωπικά έγγραφα του δικηγόρου και, ως εκ τούτου, υπάγονταν στο επαγγελματικό απόρρητο. Επιπρόσθετα, στους επιθεωρητές της φορολογικής αρχής και στον ανώτερο αξιωματικό της αστυνομίας είχαν εκχωρηθεί εκτεταμένες αρμοδιότητες βάσει των γενικών ορισμών του εντάλματος έρευνας. Τέλος, το Δικαστήριο επισήμανε ότι, στο πλαίσιο φορολογικού ελέγχου των δραστηριοτήτων της εταιρείας-πελάτη των προσφευγόντων, η αρμόδια φορολογική αρχή στράφηκε κατά των προσφευγόντων για τον μόνο λόγο ότι δυσκολευόταν να προβεί στους απαραίτητους ελέγχους και να εντοπίσει έγγραφα που να επιβεβαιώνουν την υπόνοια ότι η εταιρεία ήταν ένοχη φοροδιαφυγής, παρότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν ποτέ κατηγορηθεί ή θεωρηθεί ύποπτοι για διάπραξη αξιόποινης πράξης ή συμμετοχή σε απάτη που είχε διαπράξει ο εντολέας τους.

Δείτε επίσης: [Xavier Da Silveira κατά Γαλλίας](#), απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2010.

Robathin κατά Αυστρίας

3 Ιουλίου 2012

Ο προσφεύγων, εν ενεργεία δικηγόρος, κατήγγειλε την έρευνα που διενεργήθηκε στο γραφείο του και την κατάσχεση εγγράφων καθώς και όλων των ηλεκτρονικών δεδομένων του, σε συνέχεια ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε σε βάρος του λόγω υπόνοιας διάπραξης των αδικημάτων κλοπής, υπεξαίρεσης και απάτης σε βάρος των πελατών του. Τελικά κηρύχθηκε αθώος για όλες τις κατηγορίες που του αποδόθηκαν.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης. Παρατήρησε ειδικότερα ότι, μολονότι ο προσφεύγων είχε επωφεληθεί από ορισμένες διαδικαστικές εγγυήσεις, το τμήμα επανεξέτασης στο οποίο ο ίδιος είχε παραπέμψει την υπόθεση, προέβη σε διατύπωση μόνον συνοπτικών και μάλλον γενικών αιτιολογιών κατά τη διάταξη διεξαγωγής έρευνας στο σύνολο των ηλεκτρονικών δεδομένων του δικηγορικού του γραφείου, αντί να περιορισθεί σε δεδομένα που αφορούσαν αποκλειστικά τη σχέση μεταξύ του προσφεύγοντος και των θυμάτων των αξιόποινων πράξεων που ο ίδιος φερόταν να έχει τελέσει. Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων που διέπουν τη λειτουργία ενός δικηγορικού γραφείου, θα έπρεπε να έχουν παρασχεθεί ειδικοί λόγοι προς δικαιολόγηση μιας τόσο εκτεταμένης έρευνας. Ελλείπει τέτοιων λόγων, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η κατάσχεση και η εξέταση του συνόλου των δεδομένων υπερέβαιναν το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του θεμιτού σκοπού, ήτοι την πρόληψη ποινικών παραβάσεων.

Vinci Construction και GMT Génie Civil and Services κατά Γαλλίας

2 Απριλίου 2015

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε ελέγχους και κατασχέσεις που διενεργήθηκαν από αρμόδιους διερεύνησης υποθέσεων της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού, Καταναλώσεως και Καταστολής της Απάτης, στα γραφεία δύο εταιρειών. Οι προσφεύγοντες κατήγγειλαν, μεταξύ άλλων,

δυσανάλογη παρέμβαση στα δικαιώματα υπεράσπισής τους και στο δικαίωμα σεβασμού της οικίας, της ιδιωτικής ζωής και της αλληλογραφίας, ειδικότερα όσον αφορά τον εμπιστευτικό χαρακτήρα που διέπει τις σχέσεις δικηγόρου-εντολέα, λαμβανομένης υπόψη της εκτεταμένης και αδιάκριτης φύσης των κατασχέσεων που πραγματοποιήθηκαν και της έλλειψης λεπτομερούς καταγραφής.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι οι έλεγχοι και οι κατασχέσεις που πραγματοποιήθηκαν στα γραφεία των προσφευγουσών εταιρειών υπερέβαιναν το αναγκαίο μέτρο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήτοι την οικονομική ευημερία της χώρας και την προάσπιση της τάξης ή και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων. Το Δικαστήριο επισήμανε ειδικότερα, ότι οι εγγυήσεις που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο, οι οποίες ρυθμίζουν τους ελέγχους και τις κατασχέσεις που διενεργούνται στον τομέα του δικαίου ανταγωνισμού, δεν είχαν εφαρμοσθεί στην προκειμένη περίπτωση κατά τρόπο πρακτικό και αποτελεσματικό, ιδίως δεδομένου ότι ήταν γνωστό πως τα κατασχεθέντα έγγραφα περιείχαν αλληλογραφία μεταξύ δικηγόρου και εντολέα, η οποία υπόκειται σε αυξημένη προστασία. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο εκτίμησε ότι, όταν μια/ένας δικαστής καλείται να εξετάσει ισχυρισμούς, επαρκώς αιτιολογημένους ότι συγκεκριμένα έγγραφα έχουν κατασχεθεί, μολονότι δεν σχετίζονται με την έρευνα ούτε καλύπτονται από το νομικό επαγγελματικό απόρρητο, υποχρεούται να αποφανθεί, κατόπιν λεπτομερούς εξέτασης και ειδικής στάθμισης της αναλογικότητας, επί της περαιτέρω τύχης των εν λόγω εγγράφων και, εν συνεχεία, να διατάξει την απόδοσή τους, κατά περίπτωση. Το Δικαστήριο έκρινε, επίσης, ότι στην εν λόγω υπόθεση υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1** της Σύμβασης (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη), καθόσον οι προσφεύγοντες δεν είχαν τη δυνατότητα να ασκήσουν πλήρη προσφυγή κατά της απόφασης με την οποία είχε διαταχθεί η διενέργεια ελέγχων και κατασχέσεων.

Sérvulo & Associados - Sociedade de Advogados, RL κατά Πορτογαλίας

3 Σεπτεμβρίου 2015

Η υπόθεση αφορούσε την έρευνα που διεξήχθη στα γραφεία δικηγορικής εταιρείας και την κατάσχεση ηλεκτρονικών αρχείων και ηλεκτρονικών μηνυμάτων, στο πλαίσιο έρευνας βασιζόμενης σε υπόνοιες περί διαφθοράς, παράνομης απόκτησης συμφερόντων και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, σχετικά με την αγορά από την Πορτογαλική Κυβέρνηση δύο υποβρυχίων από γερμανική κοινοπραξία.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε **καμία παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης. Διαπίστωσε ότι, παρά το εύρος εφαρμογής των ενταλμάτων έρευνας και κατάσχεσης, οι εγγυήσεις που παρασχέθηκαν στους προσφεύγοντες κατά της κατάχρησης, της αυθαιρεσίας και της παραβίασης του απορρήτου της επαγγελματικής δικηγορικής δραστηριότητας υπήρξαν, επαρκείς και ικανοποιητικές. Ως εκ τούτου, η διεξαγωγή έρευνας και κατάσχεσης δεν συνιστούσαν δυσανάλογη παρέμβαση στον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό, ήτοι την προάσπιση της τάξης ή και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων. Το Δικαστήριο παρατήρησε ειδικότερα ότι, κατόπιν εξέτασης των κατασχεθέντων ηλεκτρονικών αρχείων και μηνυμάτων, ο ανακριτής του Κεντρικού Ποινικού Ανακριτικού Δικαστηρίου διέταξε τη διαγραφή 850 καταχωρίσεων, τις οποίες έκρινε ότι είτε είχαν ιδιωτικό χαρακτήρα, είτε καλύπτονταν από το επαγγελματικό απόρρητο, είτε δεν είχαν άμεση συνάφεια με την υπόθεση. Το Δικαστήριο δεν θεώρησε ότι υπήρχε λόγος αμφισβήτησης της εκτίμησης του ανακριτή, ο οποίος παρενέβη προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα των επιχειρήσεων έρευνας και κατάσχεσης και, ιδίως, να διαφυλάξει το νομικό επαγγελματικό απόρρητο. Επιπλέον, σε σχέση με την ένσταση των προσφευγόντων ότι τα κατασχεθέντα ηλεκτρονικά αρχεία δεν τους είχαν επιστραφεί, το Δικαστήριο επισήμανε ότι τα πρωτότυπα είχαν ήδη αποδοθεί και ότι δεν υπήρχε υποχρέωση επιστροφής των αντιγράφων, τα οποία μπορούσαν να διατηρηθούν καθ' όλη τη διάρκεια της παραγραφής των αδικημάτων που εξετάζονταν.

Lindstrand Partners Advokatbyrå AB κατά Σουηδίας

20 Δεκεμβρίου 2016

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε έρευνα που διεξήχθη στα γραφεία της προσφεύγουσας δικηγορικής εταιρείας από τη Φορολογική Υπηρεσία, στο πλαίσιο επιθεωρήσεων που διεξάγονταν σε δύο άλλες εταιρείες. Η Φορολογική Υπηρεσία είχε την υπόνοια ότι σημαντικά χρηματικά ποσά είχαν αποκρυβεί από τη σουηδική φορολογία μέσω παράτυπων

συναλλαγών μεταξύ εταιρείας-εντολέα της προσφεύγουσας και ελβετικής εταιρείας. Η προσφεύγουσα κατήγγειλε ειδικότερα, ότι είχε θιγεί το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα της εταιρείας, λόγω του γεγονότος ότι στη Φορολογική Υπηρεσία είχε επιτραπεί η διεξαγωγή έρευνας στα γραφεία της και η κατάσχεση μονάδων αποθήκευσης δεδομένων οι οποίες φέρονταν να ανήκουν στην εταιρεία.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε **καμία παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η διεξαγωγή έρευνας στα γραφεία της προσφεύγουσας δεν υπερέβη το αναγκαίο μέτρο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό, ήτοι την οικονομική ευημερία της χώρας. Επισήμανε, ειδικότερα, ότι κανένα από τα στοιχεία που κατασχέθηκαν ή αντιγράφηκαν από τη Φορολογική Υπηρεσία δεν διαπιστώθηκε ότι περιείχε πληροφορίες υποκείμενες στο επαγγελματικό απόρρητο. Το Δικαστήριο έκρινε εντούτοις, ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 13** (δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής) της Σύμβασης **σε συνδυασμό με το άρθρο 8**, θεωρώντας ότι στην προσφεύγουσα δεν είχε αναγνωρισθεί το δικαίωμα παράστασης στη διαδικασία που αφορούσε τη διάταξη διεξαγωγής έρευνας στα γραφεία της και, ως εκ τούτου, δεν είχε πρόσβαση σε κανένα ένδικο μέσο για την εξέταση των ενστάσεων της κατά της έρευνας.

Tuheiava κατά Γαλλίας

28 Αυγούστου 2018 (απόφαση επί του παραδεκτού)

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε δικηγόρο ο οποίος κατήγγειλε την επίσκεψη του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Δικηγορικών Συλλόγων στον επαγγελματικό του χώρο, σε χρόνο που ο ίδιος απουσίαζε. Ο προσφεύγων υποστήριξε ειδικότερα ότι η επίσκεψη κατά τη διάρκεια της απουσίας του είχε παραβιάσει το δικαίωμά του σεβασμού της κατοικίας του.

Το Δικαστήριο κήρυξε την καταγγελία περί μη τήρησης του δικαιώματος σεβασμού της κατοικίας του προσφεύγοντος **απαράδεκτη** ως προδήλως αβάσιμη. Διαπίστωσε ειδικότερα ότι δεν υπήρξε παραβίαση του επαγγελματικού απορρήτου στην εν λόγω υπόθεση. Δεν επρόκειτο για παρέμβαση από αρχή εκτός του δικηγορικού σώματος, αλλά αντιθέτως η επίσκεψη είχε πραγματοποιηθεί από τον Πρόεδρο του Εθνικού Συμβουλίου Δικηγορικών Συλλόγων, ο οποίος ήταν ο ίδιος δικηγόρος και δεσμευόταν από το επαγγελματικό απόρρητο, το οποίο είχε καθήκον να υπερασπίζεται προς το συμφέρον όλων των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου. Το Δικαστήριο επισήμανε ότι η επίσκεψη έλαβε χώρα στο πλαίσιο της ανάγκης διαφύλαξης της σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ των δικηγόρων και των εντολέων τους. Επανελάβε, ότι το ειδικό καθεστώς των δικηγόρων τούς προσδίδει κεντρική θέση στη λειτουργία της δικαιοσύνης, ως μεσολαβητών μεταξύ του κοινού και των δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, ενώ οι δικηγόροι πρέπει να απολαύουν ιδιαίτερης προστασίας κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους καθηκόντων, είναι θεμιτό να απαιτούνται από αυτούς πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων εποπτείας και ελέγχου που έχουν ανατεθεί στα Συμβούλια Δικηγορικών Συλλόγων.

Λεοτσάκος κατά Ελλάδας

4 Οκτωβρίου 2018

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε τη διεξαγωγή έρευνας στον επαγγελματικό χώρο του προσφεύγοντα, δικηγόρου, και την κατάσχεση διαφόρων αντικειμένων και εγγράφων στο πλαίσιο ποινικής έρευνας που σχετίζεται με τον ίδιο προσωπικά. Η καταγγελία του προσφεύγοντος αφορούσε τις συνθήκες υπό τις οποίες διεξήχθη η έρευνα στο γραφείο του.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης. Διαπίστωσε ειδικότερα ότι οι διαδικαστικές πλημμέλειες ήταν τέτοιας βαρύτητας ώστε η έρευνα και κατάσχεση που πραγματοποιήθηκαν στο δικηγορικό γραφείο του προσφεύγοντος δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως ευλόγως ανάλογες προς την επιδίωξη των θεμιτών σκοπών (την πρόληψη ποινικών παραβάσεων), ενόψει του συμφέροντος μιας δημοκρατικής κοινωνίας για τη διασφάλιση του δικαιώματος σεβασμού της κατοικίας. Μεταξύ άλλων παραλείψεων, ο προσφεύγων ουδέποτε υπήρξε παρών κατά τη διάρκεια της έρευνας, η οποία διήρκεσε 12 ημέρες, ενώ οι αρχές είχαν προβεί σε κατάσχεση ηλεκτρονικών υπολογιστών και εκατοντάδων εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων φακέλων εντολέων που καλύπτονταν από το επαγγελματικό απόρρητο. Η παρουσία μιας περιοίκου ως ανεξάρτητης μάρτυρος, δεν αποτέλεσε επαρκή εγγύηση, καθόσον η ίδια στερείτο νομικών γνώσεων και δεν ήταν σε θέση να αναγνωρίσει έγγραφα που αφορούσαν υποθέσεις εντολέων.

Kirdök και Άλλοι κατά Τουρκίας

3 Δεκεμβρίου 2019

Οι προσφεύγοντες, δικηγόροι, κατήγγειλαν την κατάσχεση των ηλεκτρονικών τους

δεδομένων από τις δικαστικές αρχές για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας σε βάρος άλλου δικηγόρου, με τον οποίο συστεγάζονταν στο ίδιο γραφείο.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι τα μέτρα που επιβλήθηκαν στους προσφεύγοντες (η κατάσχεση των ψηφιακών δεδομένων τους και η άρνηση να τους επιστραφούν ή να καταστραφούν) δεν ανταποκρίνονταν σε επιτακτική κοινωνική ανάγκη, δεν ήταν ανάλογα με τους επιδιωκόμενους θεμιτούς σκοπούς (πρόληψη αναταραχών, πρόληψη εγκληματικών πράξεων και προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων) και δεν ήταν αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία. Το Δικαστήριο επισήμανε ειδικότερα ότι, από τη στιγμή που οι προσφεύγοντες αιτήθηκαν την επιστροφή των ψηφιακών δεδομένων, επικαλούμενοι το επαγγελματικό απόρρητο των επικοινωνιών μεταξύ δικηγόρων και των εντολέων τους, οι δικαστικές αρχές όφειλαν εκ του νόμου να αξιολογήσουν άμεσα τα κατασχεθέντα δεδομένα και να τους επιστρέψουν όσα εξ αυτών προστατεύονταν από το εν λόγω απόρρητο ή να προβούν στην καταστροφή τους, κατά περίπτωση.

Ωστόσο, η εθνική νομοθεσία και πρακτική ήταν ασαφείς ως προς τις συνέπειες τυχόν παράλειψης των δικαστικών αρχών να τηρήσουν την υποχρέωση αυτή. Το Κακουργιοδικείο (*Assize Court*) είχε απορρίψει οριστικά το αίτημα επιστροφής ή καταστροφής των κατασχεθέντων αντιγράφων των δεδομένων, στηριζόμενο σε αιτιολογία η οποία περιορίστηκε στη μνεία της νομιμότητας των ερευνών που διεξήχθησαν στα δικηγορικά γραφεία, χωρίς να αντικρούσει τον συγκεκριμένο ισχυρισμό περί παραβίασης του εμπιστευτικού χαρακτήρα της επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρων και εντολέων τους. Είναι εμφανές ότι το Κακουργιοδικείο είχε σιωπηρά αποδεχθεί τους λόγους που προέβαλε η εισαγγελική αρχή προς θεμελίωση της άρνησης επιστροφής των κατασχεθέντων δεδομένων, κατά τους οποίους, εφόσον τα επίμαχα δεδομένα δεν είχαν ακόμη μεταγραφεί, ήταν αδύνατον να επιβεβαιωθούν επακριβώς οι πραγματικοί δικαιούχοι αυτών. Το Δικαστήριο φρονεί ότι όχι μόνο ένας τέτοιος λόγος απόρριψης δεν προβλέπεται με σαφήνεια από τον νόμο, αλλά επιπλέον ήταν ασυμβίβαστος με την ουσία του επαγγελματικού απορρήτου που προστατεύει την επικοινωνία μεταξύ δικηγόρων και εντολέων τους. Σε κάθε περίπτωση, δεν θα μπορούσε να συναχθεί ότι κατά την εξέταση του αιτήματος των προσφευγόντων από τις δικαστικές αρχές, τηρήθηκε η υποχρέωση παροχής ιδιαίτερως αυστηρού ελέγχου των μέτρων που αφορούν δεδομένα που προστατεύονται βάσει της αρχής του απορρήτου μεταξύ δικηγόρου και εντολέα.

Särgava κατά Εσθονίας

16 Νοεμβρίου 2021

Ο προσφεύγων, δικηγόρος, ήταν ύποπτος συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση. Οι αρχές διέταξαν τη διεξαγωγή έρευνας στην δικηγορική εταιρεία, το σπίτι και το αυτοκίνητό του. Στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας που ασκήθηκε σε βάρος του, υποστήριξε ανεπιτυχώς ότι η κατάσχεση του φορητού υπολογιστή και του κινητού τηλεφώνου του κατά τη διεξαγωγή των ερευνών ήταν παράνομη. Ο προσφεύγων υποστήριξε ειδικότερα, ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στο φορητό υπολογιστή και το τηλέφωνό του προστατεύονταν από την αρχή του απορρήτου μεταξύ δικηγόρου και πελάτη και ότι ως εκ τούτου, η κατάσχεση ήταν παράνομη. Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης. Επισήμανε ειδικότερα, ότι δεν υπήρχε καμία βάση επί της οποίας θα μπορούσε να αποφανθεί εάν το απόρρητο επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και εντολέα είχε πράγματι θιγεί στην προκειμένη περίπτωση. Ωστόσο, η έλλειψη διαδικαστικών εγγυήσεων που αφορούν ειδικά την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και εντολέα, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που απορρέουν από το κριτήριο ότι η παρέμβαση πρέπει να είναι «σύμφωνη με το νόμο».

Δείτε επίσης, μεταξύ άλλων:

Wolland v. Norway

17 Μαΐου 2018

Υποχρέωση αναφοράς υπονοιών συμμετοχής σε παράνομες δραστηριότητες

Michaud κατά Γαλλίας

6 Δεκεμβρίου 2012

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε την υποχρέωση των Γάλλων δικηγόρων να ενημερώνουν τις αρχές σχετικά με υπόνοιες πιθανής εμπλοκής των εντολέων τους σε παράνομες δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων. Μεταξύ άλλων, ο προσφεύγων, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου του Παρισιού και του Εθνικού Συμβουλίου Δικηγορικών Συλλόγων, υποστήριξε ότι η υποχρέωση αυτή, η οποία προέκυψε ως αποτέλεσμα ενσωμάτωσης των ευρωπαϊκών οδηγιών, αντιβαίνει στο άρθρο 8 της Σύμβασης, το οποίο προστατεύει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα που διέπει τις σχέσεις μεταξύ δικηγόρου και εντολέα.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε **καμία παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης. Ενώ τόνισε τη σημασία της τήρησης εμπιστευτικότητας στις σχέσεις μεταξύ δικηγόρου και εντολέα και της προστασίας της αρχής του επαγγελματικού απορρήτου των δικηγόρων, εκτίμησε εντούτοις, ότι η υποχρέωση ενημέρωσης των αρχών σχετικά με ύποπτες συναλλαγές υπηρετούσε τον θεμιτό σκοπό της προάσπισης της τάξης ή και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, καθόσον αποσκοπούσε στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των συναφών αξιόποινων πράξεων, και ότι η υποχρέωση αυτή ήταν αναγκαία για την επιδίωξη του σκοπού αυτού. Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, το Δικαστήριο έκρινε ότι η υποχρέωση ενημέρωσης των αρχών σχετικά με ύποπτες συναλλαγές, όπως εφαρμόστηκε στη Γαλλία, δεν συνιστούσε δυσανάλογη παρέμβαση στο απόρρητο επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και εντολέα, δεδομένου ότι οι δικηγόροι δεν υπάγονταν στην ανωτέρω υποχρέωση κατά την υπεράσπιση των διαδίκων, ενώ η νομοθεσία είχε εισάγει ένα φίλτρο προστασίας του επαγγελματικού απορρήτου διασφαλίζοντας έτσι οι δικηγόροι δεν παρείχαν ενημέρωση απευθείας στις αρχές, αλλά στον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου τους.

Κοινοποίηση τραπεζικών λογαριασμών στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova κατά Πορτογαλίας

1 Δεκεμβρίου 2015

Η προσφεύγουσα στην εν λόγω υπόθεση κατήγγειλε ότι στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε σε βάρος της για φορολογική απάτη, εξετάστηκαν οι τραπεζικοί της λογαριασμοί. Ισχυρίστηκε ότι παραβιάστηκαν οι κανόνες επαγγελματικού απορρήτου που την δεσμεύουν λόγω ασκήσεως του επαγγέλματος της δικηγόρου.

Λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη διαδικαστικών εγγυήσεων και αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου του επίμαχου μέτρου, το Δικαστήριο εκτίμησε ότι οι πορτογαλικές αρχές δεν κατάφεραν επί της παρούσας υπόθεσης να διασφαλίσουν τη δίκαιη στάθμιση μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος και των επιταγών προστασίας του δικαιώματος της προσφεύγουσας στον σεβασμό της ιδιωτικής της ζωής. Κατά συνέπεια, έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης. Το Δικαστήριο επισήμανε ειδικότερα ότι η εξέταση των τραπεζικών λογαριασμών της προσφεύγουσας συνιστούσε παρέμβαση στο δικαίωμά της στον σεβασμό του επαγγελματικού απορρήτου, το οποίο εμπίπτει στο πεδίο προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Παρατήρησε επίσης, ότι η διαδικασία άρσης του επαγγελματικού απορρήτου είχε διεξαχθεί χωρίς τη συμμετοχή της προσφεύγουσας, η οποία δεν είχε σε κανένα στάδιο τη δυνατότητα να υποβάλει τις απόψεις της. Περαιτέρω, και σε αντίθεση με τις επιταγές του εσωτερικού δικαίου, κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας δεν ζητήθηκε γνώμη από τον Δικηγορικό Σύλλογο. Το Δικαστήριο διαπίστωσε επίσης ότι δεν είχε εκπληρωθεί η επιταγή περί αποτελεσματικού ελέγχου, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 της Σύμβασης.

Περιορισμοί στην γνωστοποίηση διαβαθμισμένων πληροφοριών σε συνήγορο υπεράσπισης και δικαίωμα σε δίκαιη δίκη

Μ. κατά Ολλανδίας (αρ. 2156/10)

25 Ιουλίου 2017

Η εν λόγω υπόθεση αφορούσε ένα πρώην μέλος της ολλανδικής Γενικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και Ασφαλείας (AIVD) που είχε κατηγορηθεί για διαρροή κρατικών μυστικών. Υπό την ιδιότητά του ως υπεύθυνου επεξεργασίας ηχητικού υλικού και διερμηνέα, είχε πρόσβαση σε διαβαθμισμένες πληροφορίες για τις οποίες είχε λάβει αυστηρή εντολή να μην γνωστοποιήσει. Η υποχρέωση τήρησης του απορρήτου εξακολούθησε να ισχύει και μετά την αποχώρησή του από την υπηρεσία. Του είχαν αποδοθεί κατηγορίες περί διαρροής κρατικών μυστικών σε μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων υπόπτων για τρομοκρατία. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι η επακόλουθη ποινική διαδικασία ήταν άδικη. Ειδικότερα κατήγγειλε ότι η Γενική Υπηρεσία Πληροφοριών και Ασφαλείας (AIVD) είχε ασκήσει αποφασιστικό έλεγχο επί των αποδεικτικών στοιχείων, περιορίζοντας την πρόσβασή του και την πρόσβαση των εθνικών δικαστηρίων σε αυτά και ελέγχοντας τη χρήση τους, με συνέπεια να του στερηθεί η δυνατότητα να δώσει αποτελεσματική πληροφόρηση στον συνήγορο υπεράσπισης του.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρξε **παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1** (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη) **και παρ. 3 (γ)** (δικαίωμα σε νομική συνδρομή της επιλογής του) της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι, λόγω της απειλής δίωξης σε περίπτωση που ο προσφεύγων προέβαινε σε γνωστοποίηση κρατικών μυστικών στους δικηγόρους του, η επικοινωνία μεταξύ αυτού και των δικηγόρων του δεν μπορούσε να είναι ελεύθερη και απεριόριστη ως προς το περιεχόμενό της, γεγονός που έθετε σε ανεπανόρθωτο κίνδυνο τη δίκαιη διεξαγωγή της δικαστικής διαδικασίας εναντίον του. Ενώ αποδέχθηκε ότι κατ' αρχήν δεν υπήρχε λόγος για τον οποίο οι κανόνες περί απορρήτου δεν θα έπρεπε να τυγχάνουν εφαρμογής όταν πρώην μέλος των υπηρεσιών ασφαλείας διωκόταν ποινικώς για την αποκάλυψη κρατικών μυστικών, το Δικαστήριο επισήμανε εντούτοις, ότι το ζήτημα που ετίθετο αφορούσε το κατά πόσον η απαγόρευση γνωστοποίησης απόρρητων πληροφοριών επηρέαζε το δικαίωμα του προσφεύγοντος στην υπεράσπιση. Υπό το πρίσμα αυτό, εκτίμησε ότι, ελλείψει επαγγελματικής καθοδήγησης, δεν θα ήταν εύλογο να αναμένεται από άτομο το οποίο αντιμετώπιζε σοβαρές ποινικές κατηγορίες να σταθμίσει τα οφέλη από την πλήρη γνωστοποίηση της υπόθεσής του σε δικηγόρο, σε αντιδιαστολή προς τον κίνδυνο νέας ποινικής δίωξης για την πράξη αυτή. Το Δικαστήριο έκρινε, εντούτοις, ότι εν προκειμένω δεν υπήρξε **καμία παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1** (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη) **και 3 (β) και (δ)** (δικαίωμα σε επαρκή χρόνο και ευκολίες για την προετοιμασία της υπεράσπισης και δικαίωμα κλήτευσης και εξέτασης μαρτύρων) της Σύμβασης.

Άρνηση δικηγόρου να καταθέσει σε ποινική διαδικασία σε βάρος ενός εκ των εντολέων του

Klaus Müller κατά Γαλλίας

19 Νοεμβρίου 2020

Επί σχεδόν 20 χρόνια, ο προσφεύγων, δικηγόρος, και η εταιρεία του, παρείχαν νομική στήριξη σε τέσσερις εταιρείες. Οι εν λόγω εταιρείες κήρυξαν πτώχευση και κινήθηκαν ποινικές διαδικασίες σε βάρος των πρώην διευθυνόντων συμβούλων τους. Ο προσφεύγων κλήθηκε ως μάρτυρας. Παρά το γεγονός ότι οι διευθύνοντες σύμβουλοι, κατά τον χρόνο της δίκης, είχαν παραιτηθεί από το δικαίωμα στο απόρρητο επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και εντολέα, ο προσφεύγων αρνήθηκε να καταθέσει, υποστηρίζοντας ότι εξακολουθούσε να δεσμεύεται από το απόρρητο του επαγγέλματος των δικηγόρων, εκτός εάν απαλλασσόταν από τη δέσμευση αυτή και εκ μέρους των πρώην διευθυνόντων συμβούλων. Ο προσφεύγων κατήγγειλε ότι ο εξαναγκασμός του σε κατάθεση συνιστούσε παραβίαση της αρχής του απορρήτου της επικοινωνίας μεταξύ δικηγόρου και εντολέα.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε **καμία παραβίαση του άρθρου 8** της Σύμβασης, διαπιστώνοντας ότι η επίμαχη παρέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της αλληλογραφίας του και της ιδιωτικής του ζωής του προσφεύγοντος μπορούσε να θεωρηθεί αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία και, ως εκ τούτου, δικαιολογημένη. Εκτίμησε ειδικότερα ότι οι λόγοι που επικαλέστηκαν τα γερμανικά δικαστήρια προκειμένου να δικαιολογήσουν την εν λόγω παρέμβαση ήταν συναφείς και επαρκείς. Το Δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι τα εθνικά δικαστήρια είχαν πλήρως αιτιολογήσει τις αποφάσεις τους ως προς την επιβολή του διοικητικού προστίμου, επεξηγώντας στο πλαίσιο αυτό τη θέση τους σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της αρχής του απορρήτου μεταξύ δικηγόρου και εντολέα και η ερμηνεία τους είχε διατυπωθεί με επαρκή ακρίβεια ώστε να παρέχεται στον προσφεύγοντα η δυνατότητα να ρυθμίσει αναλόγως τη συμπεριφορά του.

Επικοινωνία:

Τηλ.: +33 (0)3 90 21 42
08